

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Joi și Duminică.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șiese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facere publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 69.

Joi, 9 Septembrie 28 Augustu

1880.

Brasiovu 8 Septembrie/27 Augustu.

„Nobilimea istorica a Poloniei saluta pe regele pe pamentu polonu!“ Cu aceste cuvinte s'a adresatu conducătorulu nobilimei din Galiti'a către imperatulu Austriei. Binecuvântarea monarhului din numele „nobilimei istorice a Poloniei“ a produsu orecare sensatiune, căci se putea considerá de-o demonstratiune in contra Rusiei și chiaru și a Austriei. Inainte cu câțiva ani inca asemeni demonstratiuni, că cele ce se petrecu acuma cu ocaziunea caletoriei imperatesci in Galiti'a, ar' fi creatu unu casus belli față de marile state vecine, astadi totul se marginesce la unele combinatiuni diaristice, situatiunea esterióra remanendu neschimbata. Cum vine asta?

Lucrulu este lesne de explicatu. Nou'a aliantia austro-germana a produsu acelu efect. Austria castigatu prin acést'a mana mai libera față de Rusia și Prussia, că „amica“ ce este, inchide ochii inaintea unoru asemeni demonstratiuni ale Polonilor infocati din Galiti'a. Si Rusii și Prussii seiu foarte bine pēna unde pōte merge Austria cu protegearea Polonismului și de aceea nu se semtu atātu de nelinistiti, cum ar' fi creditu unii séu altii. Numai Ungurii dela „Pesti Naplo“ s'au inlacaratu pentru ide'a restabilirei Poloniei. Ce spectacolu grandiosu ar' oferi lumei Polonii cu Ungurii mana in mana, nimicindu pe Rusii! Cei dela „Pesti Naplo“ uita inse, că si Polonii sunt slavii și că, deca imperatulu Rusiei ar' redá Poloniei rusescei constitutiunea și ar' caletori la Varsiovi'a ar' fi primitu totu cu acelasu entusiasmu, cu caro fostu intimpinatu imperatulu Austriei la Cracovi'a. În ore in casulu estremu Rusii s'ar' feri de a aplelá la Poloni? Nu numai istori'a, dér' si celu mai simplu resonamentu ar' trebui se invetie pe cei dela „Pesti Naplo“ că se nu-o tiena pe Rusii'a numai atātu de próta, că se nu faca nici o conștientia Austriei, candu s'ar' ivi cestiunea restabilirei Poloniei.

Diarele rusesce constata cu placere, că imperatulu Austriei in respunsulu ce l'a datu conducătorulu nobilimei Popiel n'a vorbitu de „nobilimea polona“, ci numai de nobilimea Galitiei. Pōte că acuma se va vedé silita si Rusii'a de a cantá „Polones'a“ pe alta córda, căci strigarile entusiastice ale Polonilor din Galiti'a voru avé unu profundu resonetu si in Poloni'a rusesca. Deca se gandimu inse că mai e si Prussia cu Polonii germanisati la medilocu, apoi nu prea ne amnemu, că se va realizá curendu ide'a restabilirei regatulu polonu, de care viséza diarele maghiare.

Strigatele de „Se traiésca regele Polonilor!“ se s'au auditu cu ocaziunea primirei Maiestatii Sale in Cracovi'a, nu voru produce nici unu feliu de incurcatura internationala. Cu atātu mai multe si mai insemnate urmari va avé caletori'a monarhului pentru desvoltarea interióra a Austriei. Nicidecum nu se pōte trece cu vederea, că caletoriei in Galiti'a i-a premersu aceea in Boemi'a si că amenloze s'au pusu in scena de către ministerulu Taaffe, care a inaugurat alianti'a Polonilor cu Cehii și se baséza pe acést'a aliantia. Magnatulu polonu principele Sapieha a datu espressionu viua acestei pareri față de unii diaristi vienesi.

Si Ungurii vedu foarte bine, in momente candu se mai recoresce fantasi'a, că prin caletori'a monarhului in Galiti'a s'a facutu unu pasu inainte pe cararea ce duce la sistemulu federalistu. „Austria“, dice „Pester Journal“ „va deveni curendu o federatiune de state, in care va prevalá elementulu slavu. Ce positiune va luá Ungari'a față de acést'a federatiune de state? Ce are Ungari'a de a face cu tendintiele slavice ale Cisilvaniei? O urmare imediata a introducerii sistem-

ului federalistu va fi revisiunea dualismului. Si toti speréza că acést'a revisiune ne va apropiá câtu mai tare de uniunea personala.“ — Nu se pōte negá, că amu inaintatu multu pe cararea, care duce la caderea dualismului, deca Maghiarii incepu a se gandi seriosu, cum se-si scape egemoni'a in momentul decisivu.

Intr' aceea ministerulu Taaffe se semte totu mai siguru in positiunea s'a si procede din ce in ce mai curagiosu la realizarea programulu seu. Se va vedé si cu ocaziunea petrecerei Maiestatii Sale in Bucovin'a, deca acestu programu tinde in adeveru la egal'a indreptatire a tuturor nationalitatiloru. In Cernauti Maiestatea S'a va fi salutatu si de către fruntasii poporulu romanu bucovineanu. Prim'a óra dupa o perioda lunga de experimete triste imperatulu va veni earasi in contactu cu o parte a poporulu romanu din monarchia. Caletori'a Maiestatii Sale in Bucovin'a va fi prin urmare de-o mare insemnate pentru toti Romanii de sub sceptrulu dinastiei habsburgice.

Cronic'a evenimentelor politice.

Relatiunile intre Romania'a și Francia'a paru a fi in momentul actualu cele mai amicabile. Ce-i dreptu inalt'a Pórt'a are a se luptá cu prea mare slabitiune interióra, decātu că se pōta fi unu radiemu alu Romaniei in Orientu, dér' totusi este foarte folositoriu pentru guvernulu romanu a stá in bune relatiuni cu Sultanulu. De multe ori unu cuventu bunu, o informatiune, unu semnu datu la timpu face mai multu decātu ajutorulu unu corpu de armata si in privinti'a acést'a, pe terēmulu diplomaticu, Romania'a pōte profitá multu din bunele sale relatiuni cu Pórt'a.

Diarulu oficialu turcescu „La Turquie“ anuntia, că d. Dumitru Bratianu ministrulu plenipotentiaru alu Romaniei la Constantinopole, a avutu onórea de a fi primitu dilele aceste in audientia privata de Maj. S'a Sultanulu in palatulu seu dela Yildiz. Maiestatea S'a imperiala a facutu că intodéuna reprezentantulu principelu Carolu primirea cea mai binevoitóre si mai simpaticu. Audientia a duratu peste 1 ora. D. Lahaille, primulu dragomanu alu legatiunei Romaniei, insoçiá pe ambasadorulu romanu. D. Bratianu s'a dusu apoi la Buiucdere si la Terapi'a si a facutu vizitele sale corpului diplomaticu.

Totu „la Turquie“ scrie: Guvernulu imperialu (turcescu) a acordatu permissiunea de a trece Dardanelele canonierei romane „Grivitia“. Astadi canonier'a „Grivitia“ a intratu in portulu nostru venindu din Dardanele. Ea e ancorata la Tofane.

Diuaristic'a germana nu incéta de a se ocupá de Romania'a, de aspiratiunile ei si de „marile folóse“ ce le ar' poté dobēndi, deca s'ar' aliá cu Germania si cu Austria. Cu privire la conferentiele dintre Domnitoriulu Carolu si principele Bismarck i se scrie diarulu „Augsb. Allg. Ztg.“ intre altele: „Se dice că acele conferentie nu s'au marginitu numai la cestiunea formalá a successiunei la tronu. Inca asta primavéra, candu se negociá asupra rescumperarei drumurilor de feru, era vorba de proiectulu, de a redicá Romania'a la rangulu de regatu. Intr'aceea Vien'a se opunea inca acestui proiectu. Temerile cabinetulu austriacu inse paru a fi acuma delaturate. E claru, că in Petersburg nu le-ar' placé, deca Romaniei s'ar' dá rangulu de regatu din partea Austro-Germaniei si deca Romanii nu ar' avé se multiamésca acést'a Rusiei, si se pare că Rusii'a a pusu unele conditiuni, pe cari guvernulu din Bucuresci s'a feritu de ale primi. Deca dér' Germani'a si Austri'a pasiescu acuma in favórea redicarei Romaniei la rangulu de regatu trebuie se admitemu, că s'au datu garantii,

că Romania'a nu va intrebunții nou'a s'a positiune intr'unu sensu contrariu intereselor austro-germane. Aceea, că aceste garantii nu sunt a se cautá in neutralisarea Romaniei, e lesne de intielesu. Cu tóte astea se crede, că Romania'a va incetá de a mai figurá de basa de operatiune a Rusiloru in casulu unu nou resbelu cu Turci'a.“ — Multe cuvinte, puçinu sensu.

„National-Zeitung“, vorbindu despre petrecerea Domnitoriulu Carolu la Berlin dice intre altele: „O legatura strinsa ne unesce cu Austria, si acestu statu numera intre relatiunile sale cele mai importante si pe statulu romanu. Conferentiele repetite si prelungite, ce lea avutu Printiulu Carolu cu principele de Bismarck, se esplica si prin acést'a, că in starea critica actuala a peninsulei balcanice, atitudinea Romaniei este de o importantia stra-ordinara. Domnitoriulu Romaniei declara, ca principal'a s'a datorita este, de a aperá interesele tierei sale, o atitudine pe care lumea politica de aci o apreciazá pe deplinu. Deca acést'a atitudine se arata si in afacerile mici, ce potu se preocupe lumea de aci asupra relatiuniloru dintre Germani'a si Romania'a, apoi se pōte admite cu sigurantia, că in politic'a cea mai mare, in chestiunile vitale ale poporulu, care 'si-a incredintiatu destinele in manele Printiulu Carolu, elu nu pōte se aiba in vedere de câtu interesele sale. Romania'a are necesitate de a trai in pace si amicia cu toti vecinii sei; se pōte inse, ca intr'unu numeru mare de cestiuni interesele Romaniei se fia paralele cu acelea ale Germaniei. Independenti'a Romaniei este aprópe identica cu independenti'a tuturor statelor balcanice.“ „Pre câtu aflamu,“ continua fóia berlineza, „chestiunea dinastica, adica aceea a successiunei la Tronulu romanu, este aprópe de solutiunea sa. Alu doilea fiu alu fratelui mai mare alu Printiulu ereditariu Leopold, se desemnéza cá urmasiu la Tronulu Romaniei. Acést'a pare a fi otaritu, intru catu Imperatulu, că siefu alu familiei, este chiamatu a'si da si consimtiementulu séu. Printiulu Carolu pléca asta-di cu August'a s'a soçiá la Krauchen-vies, in cerculu restrinsu alu familiei sale. De o cam-data nu este otaritu inca, deca are se 'i urmeze curendu si Printiulu Ferdinandu la Bucuresci.“

Press'a francesá ia in aperare Romania'a in cestiunea dunareana. „Journal des Débats“ combate din nou pretensiunea Austriei, de a avé presiedinti'a in comisiunea pentru navigatiunea pe Dunare dela Galati pēna la Portile de feru si de a decide cu votulu ei in casu, candu voturile ar' fi egale. „Austria“, dice „Débats“ „nici nu este unu statu riveranu, câtu privescu acést'a parte a riului. Cu tóte astea voiesce se eserceze o influentia asupra Dunarei si inca o influentia suverana pe contulu statelor riverane. Austria se provóca spre a'si justificá pretensiunea la situatiunea ei geografica. Libertatea navigatiunei pe Dunare, dicu foile austriace, ar' fi neaperata pentru prosperitatea Austriei. Acést'a nu se pōte contestá, si nimenea in Europ'a nu s'a ganditu la aceea, că vreodata se inchida Austriei calea pe Dunare. Dér' deórece Romania'a incependu dela Galati pēna la Sulina posedé mai numai singura ambele tiermuri ale Dunarei, influentia Austriei s'ar' estinde prin mediu-locirea Romaniei pēna la gurele Dunarii si chiaru pēna la braçulu dela St. George. Acesta este adeverulu cestiunei. Elu sta in contradicere cu cele sustienute de către oficiosii din Berlin si Vien'a. Acesti'a dicu, că Rusii'a si Angli'a s'ar' fi conjuratu de a eschide pe Austro-Ungari'a din comisiunea de supraveghiare a Dunarii si de ai legá manile. Deca s'au conjuratu cineva in cestiunea acést'a apoi s'au conjuratu Austriacii inveni, nu negresitu in contra Austriei, ci in contra celorlalte state.“ — acést'a observa „Deutsche Ztg.“, că Austria ar' voisé se assure numai in contra slavismului; la ro-

lulu ce 'lu tristu ce l'ar' jocá inse Romani'a déca missiunea ei la gurile Dunarei ar' intra in manile Austriei. „D. Z.“ nu se gandeste, cu atátu mai multu trebuie sè se gandésca dér' Romani'a la elu.

Si organulu d-lui Gambetta „Republique française“ e de parere, cà la Dunarea de josu trebuie se domnésca Romani'a, Serbi'a si Bulgari'a. „A-cesta state“, dice Rep. fr. „domnescu la Dunarea de josu dela Portile de feru pèna la marea négra; aci se intelnescu tóte trei si potu se formeze unu intregu puternicu, care se se tiena pe sene in ecuilubru.“ Asia ar' trebui se fia si póte, cà cu timpulu Serbi'i si Bulgari'i voru recunósce, cà interesele esistentiei loru pretindu o aliantia stricta cu Romani'a.

In portulu dela Ragusa se prepara unu evenimentu, care póte se aiba urmari fórté insemnate pentru viitóra coustelatiune politica in Orientu. Aci, in acestu portu, se aduna acuma náile de resbelu ale statelor europe, destinate de a formá flot'a combinata, care se faca de demonstratiunea navala in favóra Muntenegrului. A sositu la Ragusa si flotil'a italiaua si astadi se afa in portu 14 nai de resbelu. Se anuntia, cà flot'a europeana combinata va plecá dela Ragusa spre a merge in faci'a Dulciniei in 15 l. c. Riza-pasi'a mai are dér' inca vreo 8-9 dile timpu de a se gandí, cum se faca a se desiertá orasiulu Dulcigno. Austro-Germani'a isi da mari silintie spre a indemná pe Turci'a a-si impliní in or'a ultima indatoririle.

Unu admiralu russescu a plecatu in capital'a Muntenegrului, se dice, cu scopu de a aduce órecare consonantia intre operatiunile muntenegrene pe uscatu si operatiunile flotei europe pe mare. Oficiosii austro-ungari se temu fórté de urmarile neprevédute ale demonstratiunei navale, din cauza cà admiralulu anglesu Seymour, care va avé comand'a peste intrég'a flota, trece de un fórté infocatu, asa cà o singura impuscatura indreptata de pe uscatu asupra vr'unui vasu aliatiloru, ar' poté se aduca dupa sine omu siru de fapte, care ar' culminá in fine in bombardarea Dulciniei. O asemenea bombardare ar' fi fórté fatala pentru pacea europeana si de aceea Vien'a isi da cele mai mari silintie spre a-o impededá.

Intr'aceea Mr. Gladstone a tienutu unu discursu in parlamentulu anglesu, dupa care judecandu demonstratiunea navala nu va avé nicidecumu unu finitu platicu. Primulu-ministru anglesu a dechiaratu, cà numai atunci Turci'a póte asteptá cà se i se respecte integritatea, déca se va supune vointiei „concertului europeu“, esecutandu reformele necesare in provinciile turcesci, la dincontra, déca va refusá a face acést'a, atunci Turci'a ar' trebui se ingrigésca ea singura pentru sine.

Mr. Gladstone a mai disu inca ceva de mare importantia. Elu a promisú cà Angli'a va procede „cu precautiune si discretiune numai pèna atunci, pèna ce va poté lucrá in intielegere cu celelalte poteri, spre a dobendi dela Turci'a implinirea indatoririloru luate asupra-si la Congressu. De aci inse se póte deduce, a contrario, cà primulu-ministru anglesu este decisu, cà, déca nu va poté lucra in intielegere cu poterile, sè se separeze de „concertulu europeu“ si se procedá singuru la realisarea programei sale orientale. Victori'a ce au reportato la Argandab dilele trecute óstea anglesa de sub generalulu Roberts in contra chanului Ejub din Afganistanu, a incuragiatu negresitu pe Mr. Gladstone de a tiené unu limbagiu atátu de hotaritu.

Dela Constantinopolu se mai telegraféza cu dat'a 4 Sept. st. n. cà o irada imperiala data in 3 Sept. aproba hotarirea luata de consiliulu ministriloru, propunendu cedarea districtului Dulcigno Muntenegrului, dér' cerendu mantienerea „statului quo“ pentru positiunile situate la apusu de laculu Scutari, ocupate de Albanesi séu de Muntenegri. Ambasadorii poteriloru au supusu acést'a decisiune guvernului loru respectivu.

Despre intrevedere printiului de Bismarck si a baronului de Haymerle la Friedrichsruhe se telegraféza dela Berlinu, cà „a fostu fórté cordiala“ si cà cei doi ministri ai statelor aliate au stabilitu o complecta intielegere asupra principaleloru cestiuni ale politiceii esterne. — Europ'a póte se fia linistita!?

Se anuncia urmatórele din Constantinopolu cu data de 1 Septembrie: „In vederea cà demonstratiunea navala devine din ce in ce mai sigura, pare a se fi facutu pe aici o schimbare in opiniune si se încérca a induplecá pe

Albanesi se cedeze spre a evita cu ori-ce pretiu actiunea colectiva, fiindu-cá esista temerea cà, odata acést'a actiune inceputa, nu se scie unde se va ispravi. Se dice inse cà acést'a schimbare a venitu din nenorocire prea tardiu, de vreme ce Sultanulu nu mai are nici atátu autoritate asupra Albanesiloru, in càtu sé'i silésca a desiertá Dulcigno, si trupele turcesci cu greu voru poté efectua acést'a cu forti'a. Prin cercurile diplomatice de aici se considera demonstratiunea navala ca aprópe inevitabila si se crede cà ea este multu mai apropiata de càtu cumu se presupune in genere.“

Se scrie din Cetinie „Correspondentiei politice“: „Cu tóte noutatile colportate de multe diare straine asupra diverselor lupte ce, dupa cum spunu acele organe, ar' fi avutu locu intre Albanesi si Muntenegreni. se póte afirmá cà, dela ataculu nopturnu ce Albanesii de la Tusi au indreptatu contra avanposturiloru muntenegrene, si revansi'a ce acesti'a au luat' dandu focu la doue sate albanese, nici o lupta nu s'a datu. Aceasta se esplica mai antaiu prin ordinulu strictu ce au primitu Muntenegrenii de a nu parasi defensiv'a, si prin puçin'a pofta ce au evidentu Albanesii de a riscá unu atacu seriosu contra Muntenegreniloru. Modulu cum se desfasiura afacerile fruntariei nóstre atrage mai multu de càtu totu de-a-una asupra'i atentiunea generala. Inca 6 dile si vomu ajunge la momentulu decisivu candu aceasta cestiune va fi in fine decisa in sensulu ultimei somatiuni diplomatice. Cu tóte aceste nu s'a isbutitu la noi a se face o idea de ceea ce potu fi intentiunile Portiei. Este adevératu cà se asigura din tóte partile, cà de astadata firm'a vointia a Portiei nu póte fi pusa in indoiéla si cà cestiunea va fi decisa cumu dorescu in unanimilate marile puteri, fia in sensulu conventiunii din Aprilie, fia prin cedarea districtului Dulcigno; cu tóte acestea, lumea aci a devenitu atátu de sceptica, in urma numeróseloru desilusiuni carora a fost prada in cursulu unui mare numeru de ani, in càtu celu mai micu sentimentu optimistu cu greu se inradacineaza.“

Tóte trupele muntenegrene voru fi indreptate spre Podgoritia si Antivari, spre a poté eventualu se procedeze la ocuparea acelorú tienuturi dela fruntarii, care voru fi destinate de puteri Muntenegrului. Guvernulu princiaru astépta cà, indata ce flot'a europeana se va areta in faci'a Dulciniei, se primésca semnalulu de a luá ofensiv'a. Cei de aici se astépla la o vina resistentia a Albanesiloru. Se afirma pe aici, cà Riza-pasa, ca si predecesorii sei, este invoitu cu Lig'a; scánele de negociari urmate in Scutari cu capii Ligei nu sunt de catu comedii, spre a arunca nisipu in ochii consilierulu.

„Augsburger Allg. Ztg.“ de la 27 Augustu publica in privint'a Franciei unu articulu din care estragemu urmatorulu pasagiu: „Se póte si trebuie a se dá Francesiloru dreptatea, cà ei suntu poporulu cela mai elasticu din Europ'a. Nici o alta natiune de pe globu n'aru fi potutu sè se redice asia rapede dupa loviturile teribile care au atinsu Francia in 1870—1871. Chiaru Angliei i-arú fi trebutu mai multu timpu, càci, déca Francesulu are elasticitate, Anglesulu are tenacitatea. Cà acést'a natiune, corupta in timpu de doue-dieci de ani prin cesarismulu celu mai nerusinat, a sciutu se tréca deodata la alta sistema de guvernamentu, si cà marea massa a tieraniloru care cuprinde cele trei patrare ale poporatiunii totale a sciutu sè se aclimatiseze cu acestu regimu nou, acestu factu dovedesce unu temperamentu mai sanetosu de càtu aru fi admisu psihologii in etnografia. In diece ani, Françi'a a facutu mai multu de càtu a repara perderile sale. Deja ea a inceputu a se redicá din decadentia morala si din depreciunea spiritelor. Prosperitatea s'a e in plina desvoltare; armat'a s'a e gata; plat'a s'a de resbelu e echipata si e pe cale de crescere. Françi'a e unic'a tíera mare de pe continentu, care n'a facutu nici o speculatiune pagubitóre si n'a suferitu nici o catastrofa financiara. Eaca ce ne grabimu a recunósce fara vreo veleitate de gelosia. . . .“

Nu de multu a publicatu diarulu germanu „der Parlamentär“ unu articulu asupra politiceii Austriei, in care de siguru este unu semburelu de adevèru. Eata ideile principale ale acelu articulu:

Politica esterióra a Austriei, dice numit'a fóia, se deosebesce cu totulu de directiunea periódelor anterioré si de traditiunile ei ereditate. Nou'a ac-

tiune tientesce la unu scopu, care consista in a impedece plaurile de expansiune, ce le urmarescu ambele state nordice, Germani'a si Russi'a faci'a Austriei. Diplomatiei austriace 'i intrá apa in cisma de candu se formá unu imperiu germanu cu eschiderea Austriei si de candu Russi'a a frantu poterea europeana a Turciei. Pentru momentu inse Austri'a se ocupa numai de pericolulu ce-o amenintia din partea de càtra resaritu, càci spera cà-i va succede a scapá de pericolulu din Orientu cu ajutoriulu amiciei la care imperiulu germanu se vede constrinsu sub impregiarile actuale. Inse va veni earasi acela momentu, candu tóte argumentele, ce se intrebuinteaza adi in contra panslavismului, se voru întórce in contra pangermanismului. Se-o spunem verde: Austri'a este o pedeca tocmai asia de mare pentru Germani'a cà si pentru Russi'a, ambelele le stá in cale. Germani'a mai desvoltata debèndi inse „amicitia Austriei“, pe care o impinge spre resaritu. Déca Russi'a erá mai preventivore si i-ar' fi intinsu Austriei mana de ajutoriu la 1866 si 1870 contra Prussiei, atunci situatiunea era tórta: Austri'a nisua spre apusu si punctulu gravitatiune ei erá Francfurtulu, nu Pest'a, atunci obtienea Russi'a acele avantaje, pe cari le are adinasti'a Hohenzollern.“

„Cine ar' poté negá cà in acést'a situatiune Austri'a e espusa luptei pentru esistentia? Consciint'a acestei lupte conduce adi intrég'a politica interióra si esterióra a Austriei, dens'a i dictéza ministeriele, ea-i decide poterea de aperare 'i inspira normele de guvernare, 'i reguléza aparatulu constitutiunalu, acést'a nu-i concede a merge numa pe cararea nemtiésca, o impedece se ié o directiune slava-nationala, c'unu cuventu 'i influintieza tóte decisiunile, tóta vieati'a ei de statu. Ar' fi unu lucru copilarescu a voi se resolvi cestiunea, cà óru ministeriulu Taaffe e germano-séu slavofilu? Acela, cari lucra dupa culisse si cari cu ministeriulu din Vien'a, Pest'a si Berlin laolalta impingu culissele, sciu pré bine, cà lamentatiunile politiciloru nationali voru fi considerate numai încátu acést'a „correspunde cerintieloru mai inalte ale statului“ s. a.

Inchiderea unui institutu de fete.

Brasiovu 7 Septembrie.

De câteva dile s'a latitu pe aci scirea, cà institutul de fete Vautier a fostu inchisu in urma unui ordinu ministerialu si cà caus'a inchiderei ar' fi fostu o charta romanésca, care s'a gasitu in sal'a de propunere a acelu institutu. Ni se para necredibilu cà dintr'o cauza atátu de neinsemnata sè se ié mesur'a cea mai aspra contra unui institutu, care, déca nu ne insielamu, existe deja de vreo 25 de ani in acestu orasiu, de aceea credem, cà déca s'a si ordonatu inchiderea institutului Vautier, caus'a trebuie se fia multu mai ponderósa. Informatiunile ce le-amu primitu inse cu privire la acést'a ne-au convinsu, cà in adevèru intrebuintiarea unei charte si a unei càrti de istoria romanesci a causatu mesur'a aceea a ministrului unguurescu de culte si instructiune publica.

Casulu acést'a merita a fi esaminatu mai de aprópe. Dupa cumu ni se asigura corpus delictu ilu forméza o charta intitulata „Charta Romaniei cu tierile vecine romane séu Daci'a moderna“ de Zamphirolu si unu micu manualu de istoria intitulatu: „Istori'a Romaniloru pentru clasele primare de ambe sexele“ de A. D. Xenopolu si ceea ce i se imputa numitului institutu este, cà acést'a charta si istoria s'a intrebuintiatu la prelegeri.

Càtu privesce „Chart'a“ lui Zamphirolu ni se descrie cà in sine fórté nevinovata. Romani'a este pe acést'a charta colorata, tierile vecine suntu necolorate, autorulu voindu a infaçisá si teritoriulu strainu locuitu de Romani. Probabilu inse modulu cumu s'a titulatu acést'a charta si numirea de „Daci'a moderna“ se fi datu ansa guvernului unguurescu de a-o opri inca inainte cu vreo doi ani. „Istori'a Romaniloru“ de Xenopolu este unu micu manualu de vreo 100 de pagine aprobatu de ministeriulu de instructiune din Romani'a; acestu manualu ilu cunóschemu si noi, elu este scrisu fórté obiectivu si concis si nici cu lup'a nu se va poté aflá intr'insulu ceva, ce se fia indreptatu in contra statului unguurescu. Pe càtu scimu acestu manualu nici nu este intre cele oprite de càtra guvernulu pestanu.

S'a intemplatu in adevèru, dupa cumu ni se spune, cà chart'a Romaniei si manualulu istoriculu alu lui Xenopolu se fia intrebuintiatu la prelegeri. In institutu se aflau cu totulu vreo 40 de elere

Intre cari treizeci de nationalitate romana. Dintre Romane vreo 25 erau din Romania, supuse ale statului romanu. Nu este nimic mai naturalu prin urmare, decât ca parintii acestoru fetitie se doréscă, că pe langa limba romana, franceza, germana s. a. se li se propuna fiiceloru loru geografia si istoria Romaniei. Voindu a satisfacé aceste dorintie mai multu decâtu juste si indreptatite directrii a institutului M-lle Vautier a insarcinat pe profesorulu de limba romana de a prelege eleveloru din Romania ceva si din geografia si istoria patriei loru. Acést'a s'a si intemplat in câteva ore extraordinare si la prelegerea din geografia s'a intrebuintiatu si numita charta, care nu eră charta institutului, ci eră proprietatea unei eleve din Romania. Profesorulu respectivu n'a sciutu, că charta eră oprita, ear' directrii'a, care nu cunosce nici limba romana nici cea maghiara, a fostu si mai puțin in pozitune de a-o sci. De alta parte inspectorulu reg. ung. de scóle visitandu esamenel de la institutulu Vautier s'a potutu convinge in ce modu s'a propusu eleveloru din Romania, geografia si istoria tierii loru.

Fația de asemeni impregiarari trebue se surprinda dér' fórte luarea unei mesuri atátu de stricte fara cercetare prealabila si numai pe bas'a relatiunei inspectorului scolaru. — Nu voimu se cercetamu încátu este basata faim'a, dupa care institutulu Vautier ar' fi persecutat din cauza, că ar' face concurentia scólei de statu ungueresci din acestu orasiu. Nu intielegemu cum ar' face concurentia unei scóle ungueresci unu institutu, in care trei din patru parti sunt eleve romane din Romania. Ori-că cei dela scóla ungueresca speréza, că in lips'a institutului Vautier, parintii romani de prin Brail'a, Galati etc. isi voru tramite ficele loru la ei, că se invetie ungueresce? — Nu voimu se cercetamu nici aceea, déca numitul institutu a corespunsu séu nu tuturoru recerintieloru legale, dér' déca nu a corespunsu guvernulu avé medilóce de a 'lu face se corespunda. Déca a esistatu vr'unu inconvenientu in acelu institutu, se potea delaturá fara a luá refugiu la inchiderea lui in ajunulu inceperii noului cursu.

Cei ce cunoscu pe M-lle Vautier si institutulu ei, care numai cu politic'a n'a avutu niciodata a face, se voru fi miratu mai multu, caudu voru fi auditu de inchiderea lui cá „stricatosu“ statului. Déca se cercetá lucrulu mai de aprópe s'ar' fi constatatu, că chart'a din cestiune n'a potutu jocá nici unu rolu periculosu statului.

Vomu mai reveni.

Caus'a agrara ardéléna in diet'a maghiara.

(Urmare.)

Siedinti'a din 8 Iuniu 1880.

§ 8. „In urm'a cererei de comassare se defige pertractare in fati'a locului, si cu acést'a ocaziune, judele pertractatoriu esmissu, dupa ascultarea partideloru interesate, ernédia din oficiu, déca esistu conditiunile pentru ordonarea comassarei, si respective adeveratele motive ale comassarei partiale? (§ 7.)

„Partidele citate in regula, dér' neinfatiosiate la pertractare, se considera, că se invoiescu (?!) la comassare.“

„Pe bas'a declaratiunilor partideloru si a dateloru procurate, tribunalulu reg. decide asupra permissibilitatii comassarei, care decisiune se póte apelá la respectiv'a tabla regésca.“

„Apelatiunea la a treia judecatoria numai in acelu casu este admisa, déca tabl'a reg. va fi modificatu decisiunea judecatoriei prime.“

„Déca comassarea nu se ordonédia din acea cauza, că posesiunea celoru ce o ceru nu face mesur'a legala, dupa suplinirea acestui defectu, se póte cere de nou.“

Parteniu Cosma: On. Cam.! Dupa § acést'a, in cestiunea de permissibilitatea comassarei cu abatere dela cestiunea de permissibilitatea regularei, se restringe dreptulu de apelatiune, in câtu numai in acele casuri se admite apelatiunea la forulu alu treilea, déca cele doue instantie n'au decisu asemenea.

Eu nu afu acést'a restringere nici cu scopu nici necesaria, mai virtosu acum, dupa ce s'a luat de cheia a permissibilitatii si averea celoru ce sunt sub tutela si curatela.

Restringerea se motivédia cu aceea, că este unu lucru simeplu, că-cu este vorba mai multu de calculu, prin urmare nu este lipsa de atatea apelatiuni; dér' lucrulu totu nu e asia simeplu, precum se afirma, pentru-că vinu a se cocoti atatea categorii de possessiuni, in câtu se voru ivi cestiuni de controversa, cari voru trebui pertractate.

Déca cestiunea acést'a ar' fi atátu de simpla, precum se afirma aci, ar' fi superflua si una apelatiune, dér' cumcă in cestiuni de controversa, care voru trebui pertractate, se ardece impregiararea, că §-fulu contemplédia si casuri de exceptie, in cari forurile nu voru judéca asemenea, pentru cari casuri se admite apelatiunea la forulu alu treilea.

Domni deputati din Transilvani'a ne intimpina totdeauna cu aceea, că in Transilvani'a referintiele sunt atátu de speciale, in câtu la acele nu se potu aplicá legile din Ungari'a si anume mai virtosu pentru aceea, că acolo referintiele suat mai neregulate decâtu in Ungari'a.

Ei bine! Déca referintiele de possessiune din Transilvani'a sunt mai neregulate decâtu cele din Ungari'a, urmédia logice, că se se admita celu puțin atatea apelatiuni in Transilvani'a cu referintiele neregulate, câte se admitu in Ungari'a cu referintie mai regulate.

In Ungari'a dupa legea, la care s'a provocatu insusi dl. ministru in motivarea s'a, adeca dupa § 6 art. X 1832 este admisa in asemenea cestiuni apelatiunea fara restringere; apoi totu dl. ministru dice mai departe, că este lucru naturalu, că in cestiunile de regularea possessiunei se se urmedie totu acele principii, cari au servitu de basa la art. X §§ 6—10 din 1832/6.

Dreptu-aceea, considerandu, că eri s'a mai amplificatu § 6 cu adaugerea averei celoru ce sunt sub tutela si curatela, ceea ce nu eră de prevediutu, candu s'a stili-satu § din cestiune; că considerandu in fine, că constatarea averiloru acestora, pe langa confusiunile ce domnescu la noi in cestiunile de ereditate si de carte funduara, va dá ansa la multe alegatiuni, 'mi iau voia a face unu amendamentu pentru admiterea apelatiunei si la forulu alu treilea fara restringere. Amendamentulu meu e urmatoriu:

„In aline'a 3, dupa cuventulu „tabla regésca“ se se puna urmatoriu testu: „éca de acolo la Curi'a regésca cá foru supremu intra dominium“, apoi celelalte cuvinte se se eliminé, in care casu aline'a intréga ar' suna asia:

„Pe bas'a declaratiunilor partideloru si a dateloru procurate, tribunalulu reg. decide asupra permissibilitatii comassarii, care decisiune se póte apelá la respectiv'a tabla regésca, éca de acolo la Curi'a regésca cá foru supremu intra dominium.“

Alex. Bokross referentulu: On. Camera! Decisiunea adusa de Camera ieri, că possessiunea celoru ce sunt sub tutela si curatela se socotéca la possessiunea celoru ce ceru comassarea, nu póte alterá faptulu, că pertractarea cestiuniloru de comassare se referesce exclusivu numai la constatarea simpla numerica a cantitatii de possessiune. Deci intr'o atare cestiune decisiunea egala a doue instantie este o garantia atátu de perfecta pentru integritatea procedurii, in câtu e cu totulu de prisosu a mai spori garantiile judecatoriesci inca cu o apelatiune si a mai provocá prin acést'a intardiarea procedurii. (Aprobari.)

Rogu deci pe on. Casa, se priméca testulu comisiunei.

Presidiulu: pune la votu testulu comisiunei si se primesce, prin acést'a amendamentulu deputatului P. Cosma cade.

Urmédia

Capitolulu IV.

Lucrarile pregatitórie.

§ 9. Dupa intrarea in valóre a decisiunei, care permite segregarea urbariala a paduriloru, pasiuniloru si trestisieloru, proportiunea si comassarea, séu dupa ce s'a facutu in acést'a privintia o impacuire inaintea judecatoriei, tribunalulu reg. esmite unu membru din sinulu seu pentru conducerea si indeplinirea lucrariloru pregatitórie de regularea possessiunei din oficiu si independentu.

Se primesce.

§ 10. Lucrarile pregatitórie sunt:

1. Referentiu la segregarea urbariala a paduriloru, pasiuniloru si trestisieloru, precum si la proportiunari;

a) mesurarea si calcularea teritoriala prin ingineriu, a teritoriului ce formédia obiectulu regularii;

b) procurarea dateloru si dovediloru ce sunt de lipsa in sensulu legi, pentru statorirea prestatiuniloru urbariale si a cheiei de proportiunare;

c) clasificarea si estimarea eventualu necesaria;

d) autenticarea lucrariloru ingineriului.

2. La comassari:

a) statorirea esacta a hotareloru teritoriului de comassatu,

b) mesurarea si calcularea teritoriala prin ingineriu a possessiunei fiacarui individuu;

c) clasificarea si estimarea eventualu necesaria;

d) autenticarea lucrariloru ingineriului.

Déca esiste vreo mapa de mai inaintea folosivera despre possessiunea, care formédia obiectulu regularii, proportiunarii, séu a comassarii, si déca partile se invoiescu a o primi de basa, intr'unu asemenea casu o mesurare de nou nu este de lipsa.

Déca intr'aceasi comuna deodata cu comassarea este in curgere si segregarea urbariala séu proportiunea, lucrarile pregatitórie trebue facute deodata si combinate.

Gabr. Ugron: La partea a dou'a a § 10, care se referesce la comassare, se dice sub liter'a a) „Statorirea esacta a hotareloru teritoriului de comassatu.“ La acést'a propunu eu se se mái adauga: „mesurarea si calcularea prin ingineriu a intregului teritoriu.“

Motivulu este, că e mai bine, déca teritoriulu se mesura mai inainte preste totu si numai dupa acést'a individualminte, pentru-că numai astfelu póte fi mesurarea esacta si se póte constata cu siguritate esactitatea mesurarii partiale in cadrulu mesurarii generale.

Bokross: Propunerea lui Ugron nu alterédia intru nimic sistem'a paragrafulu, contine inse dispositiuni pre speciale despre afacerile ingineriului, cari apartienu mai multu instructiunei generale, ce se va emite in acést'a privintia, deci este superflua; voiu se facu inse si eu o propunere reclamata de propunerea baron. Kemény Kálmán, primita eri si anume propunu:

„In § 10 dupa liter'a a) a punctului primu se se puna sub liter'a b): „mesurarea si calcularea prin ingineriu a parcelelor de pamentu de printre paduri ce voru fi luate in schimbu si a imobileloru (§ 8) oferite in loculu acestora.“ In casu déca se primesce acestu punctu nou, va fi in locu de punctu b) punctu c), in locu de punctu c) punctu d), in locu de punctu d) punctu e).“

Presidiulu: pune la votu aceste doue propuneri si se primescu.

(Va urmá.)

Unu Apelu! Primimu dela Orade'a-mare urmatoriu Apelu adressatu cátra publiculu romanu din comitatulu Bihariei:

Domnule! Influentia ce o are directiunea crescerii femeiesci asupra viitorului unei natiuni este in genere cuoscuta. Nu mai puțin avem cu totii trist'a esperintia, că nisuintiele si zelulu ce s'au desvoltatu in timpul mai din urma si astadi din partea autoritatiloru nóstre bisericesci cu privire la innaintarea invetiamentulu superioru nationalu pentru partea barbatésca, n'a imbrașiatu cu aceeași caldura, nu cultivéza in mesura egala si crescerea mai inalta a secului femeiescu, si cá in specialu pe vastulu teritoriu alu comitatului Bihoru, locuitu in mare parte de romani, n'avemu macaru unu institutu pentru crescerea de fete romane. Confrontarea acestoru doue impregiarari a datu indemnulu si a escitatu in inteligintia nóstra de aice dorintia ferbinte, că si pe acestu terenu, se repareze câtu se póte de curendu negleseele trecutulu.

Inca pe la anii 1868—1871 se intrunise aici unu comitetu, cu scopulu de a realisé frumos'a idea a infintiarrii unui institutu de crescere pentru seculu femeiescu, pe calea asociarii, cu spriginulu tuturoru romaniloru bine simtitori. Apelulu acestui comitetu, facutu la adres'a celoru mai de aprópe interesati, a datu in tóte partile de cea mai caldurósa partinire, si colectele, apoi petrecerile publice initiate si esecutate pe acelu timpu, au produsu unu resultatulu deplinu satisfacétoriu in favorulu institutului. Pe câtu inse au fostu de imbucuratórie succesele inceputulu, pe atátu de trista fú epoca de stagnare ce i-a urmatu.

Dér' ide'a salutaria, pe unu timpu data uitarii, o vedemu iérasa reimprospetata. Inteligintia romana din Oradea-mare, in adunarea ei tienuta la 28 Augustu a. c. decise a pasi de nou cu acést'a cauza pe terenulu activitatii, si pentru ca activitatea ei se fia condusa in directiunea si dupa modalitatile, ce le va statori intréga inteligintia romana din giuru, totu atunci redicá la valóre de concludu convocarea unei adunari generale pe diu'a de 14 Septembrie a. c. c. nou, dupa miediadi la 5 óre in Oradea-mare, sal'a otelului „Arborele verde.“

Dreptu aceea, in numele inteligintiei din locu, conformu insarcinarii primite din partea aceleia, subscrisii vinu a Te invitá, P. T. Domnule, la adunarea generala defapta pe terminulu de mai susu, rogandu-te, cá insoçitu si de alti cunoscuti din giurulu DTale, se binevoiesci a participá la aceea adunare, dandu-ne astfelu concursulu moralu la continuarea pasiloru intentionati intru realizarea ideei de mare insemnatate.

Din adunarea intiejintiei romane oradane, tienuta in Oradea-mare la 28 Augustu 1880.

Teodoru Kóváry, Ioan Popu,
presiedinte notariu.

Diverse.

(O desmintire.) Inainte cu vreo doue septemani „Telegrafulu Romanu“ din Sibiu aduse scirea cá P. S. S'a Episcopulu Aradului Ioanu Metianu pe bas'a ordinului „Corón'a de feru“ ar' fi cerutu baronatulu. Câteva dile dupa acést'a „Luminatoriulu“ din Timisóra dandu crediamentu acestei faime a combatutu pretins'a procedere a Episcopului, care „ar' amblá dupa baronatu.“ Intr'-

aceea „Tel. Rom.“ a publicat o desmintire a celei notitie. Acuma vedem dintr'o scrisore, ce-o adresza insusi Episcopulu, foiei „Luminatoriulu“, ca densulu a fostu auctorulu desmintirei din „Tel. Rom.“ Prea Santi'a S'a, dupa ce vorbesce per tagentem despre „picanterismulu dintre Aradu si cei dela „Tel. Rom.“ declara in scrisorea s'a urmatorele: „Deca on. redactiune a „Luminatoriului“, a crediutu, ca faim'a de susu este destulu pretextu pentru insinuarile din articululu seu, in aceasta cestiune, eu nu-i conturba convingerea prin combaterea aceluor insinuari nemeritate, pentru ca pusestiunea mea de archiereu nu me earta a me demite in polemii diaristice, ci din respectu cãtra adeveru poftescu si pre acea onorata redactiune, precum au poftitu si pe a „Telegrafulu“ inca sub 14/26 ale curintei, se publice si dens'a desmintirea onoratului seu publicu, adeca: „ca faim'a despre cererea baronatului meu a fostu o scornitura neadeverata.“ — „Luminatoriulu“, satisfacutu de cuprinsulu acestei epistole, cere scusa declarandu, ca n'a avutu intentiunea de a vatemã pe Archiereu.

[Primirea principelui Carolu la Potsdam.] Asupra petrecerei Domnului si a Dómnei Romanilor la Potsdam scrie „Nordd Allg. Ztg.“ din 30 Augustu: „Majestatile Loru Imperatulu si Imperatés'a au mersu asta-séra la 8 si jumetate ore cu Principii si cu Princesele regale la Palatulu din orasiu spre a intimpina acolo pe Dómn'a Romanilor. AA. LL. sosisera la Potsdam, cu o órecare intardiare, pe la 9 ore, si fiindu ca renuntiasera la ori-ce primire pompósa, au fostu intimpinati la gara numai de A. S. R. Printiulu Wilhelm alu Prusiei, de Printiulu si Princes'a Fredericu de Hohenzollern si de oficerii atasiati pe langa M. S. R. Printiulu Carol. Dupã ce Majestatile Loru au salutatu pe inaltii ospeti, au mai remasu cât-va timpu acolo spre a lua céiulu. — Dumenica diminiétiã Majestatile Loru impreuna cu Domnulu si cu Dómn'a Romanilor au asistatu la servitiulu divinu si au mersu apoi la preambulare. La 5 ore dupa amedi a avutu locu unu prandiu de familie la Majestatile Loru in palatulu regalulu dela Babelsberg. Pentru suita si pentru oficerii din serviciulu de onóre s'a datu in acelasiu timpu unu prandiu la palatulu din orasiu. Adi diminiétiã Majestatea S'a Imperatulu impreuna cu A. S. R. Domnulu Romanilor au esitu in trasura. La órele 4 si jumetate dupa amedi va avé locu la Babelsberg unu prandiu mai mare, ear' séra la A. S. Imp. si Reg. Princes'a ereditara unu supeu mai mare.

[Intimpinarea principelui Carolu in Budapesta.] Cetimu in Familia: Societatea „Petru Maioru“ a tinerimei romane din Budapesta a ténutu la 29 l. c. o consultare relativa la intimpinarea in Budapesta a principelui Carolu alu Romaniei. S'a decisu, ca membrii Societatii se voru presentã in corpore atãtu la primire, cãtu si la revist'a (?) ce se va téné la Rákos asupra regimentulu de infanteria nr. 6. La aceste solenitati si tinerimea romana din Oradea-mare va fi representata, si anume prin dlu candidatu de advocatu George Lazaru.

[Limba maghiara in bisericã.] Se scrie foiei din Aradu „Biseric'a si Scol'a“, ca la anivesarea nascerii Maj. Sale in biseric'a din Halmagiu s'a cantatu o strofa din imnu in limba maghiara si un'a in cea romana, ce au provocatu o iritatiune mare. Din partene asteptamu desluciri dela locurile competente.

[Statisc'a linieloru ferate si a telegrafeloru.] Imperiulu germanu are 32,000 chilometri de linie ferate si 59,900 chilometri de linie telegrafice. Austri'a are 18,887 ch. linie f. si 48,700 ch. l. tel. Marea Britania 27,892 l. f. si 40,000 ch. l. tel. Franci'a 23,300 ch. l. f. si 57,100 ch. l. tel. Itali'a 8000 ch. l. f. si 24,000 ch. l. tel. Spani'a 6200 ch. cale f. si 13,600 ch. l. tel. Russi'a 22,000 ch. l. f. si 94,000 ch. l. tel. Holand'a 1900 ch. l. fer. si 12,866 ch. l. tel. Belgi'a 3789 ch. l. f. si 5200 ch. l. tel. Svedi'a 5220 ch. l. f. si 9013 l. tel. Americ'a le intrece pe tóte. Statele unite nordamericane au in cali ferate 133,600 chilom. in lungime si in linii telegr. 152,400 chilometri.

[Sessiunea banciloru in Statele Unite.] In Statele-Unite ale Americi s'a stabilitu de mai multi ani obiceiulu de a se téné o sessiune a banciloru din acele tieri. Anulu acest'a sessiunea se va téné in Saratoga unde au fostu

convocati principalii directori a 6184 banci respandite pe vastulu teritoriu alu Uniunii. Cestiunile asupra carora se va urma discusiunea sunt acestea: De mai multu timpu resursele banciloru, capitalulu loru, depositulu loru, circulatiunea, au fostu considerate in Statele-Unite ca materia esentialmente imposabila. Americanii aplica „goahead“ la totu ce le cade in mana si candu au nevoe de bani lovescu fara mila. Ei aci impun taxu de vama pe obiectele franceze de 140%; aci taxeaza depozitele, biletele, capitalulu banciloru, si aceasta le pare fórte naturalu. Eata ce platescu bancile americane cu acestu sistem de impositie: Dupã d. Knox, controloru generalu alu banciloru americane, s'au platitu urmatorelesume de cãtra bancile nationale ale Stateloru Unite de la 1864—1878: Asupra circulatiunei 200,000,000 dolari; asupra depositeloru 200,000,000 dolari; asupra capitalulu 30,000,000 adica in totu 430,000,000. La aceasta trebue se adaugemu sumele platite de bancile Stateloru si de cei-lalti bancheri si anume: Asupra depositeloru 175,000,000; asupra circulatiuni 17,000,000; asupra capitalulu 55,000,000; adica 257,000,000 dolari. Adunandu aceste doué sume, gasimu ca de la 1864 pëna la 1878 bancile Stateloru Unite au versatu ca inopositu 687 milióné. Acésta cifra este prea enorma; ea represinta 33% din capitalu; pentru bancile din New-York proportiunea e si mai ridicata; ea e de 46%. Aceste taxu au avutu de resultatu diminuarea cu 140 milióné a capitalulu banciloru din New-York, ceea ce e o miscare cu totul inversa de ceea ce se intempla in Angli'a si Franci'a. Alte doué cestiuni ce se voru tratã in sessiune sunt: 1). Acea a rambursarei si reinoirei bileteloru; 2). Acea a progressulu productiunei agricole si industriale.

Comitetulu societatii „Romani'a - Juna“ ne róga a dá locu urmatorei provocari:

Toti acei Domni si Dómne, cari au binevoitu de-a primi din partea societatii „Romani'a-Juna“ musicalie spre vendiare, suntu cu tóta stima rogati de a retramite notele nevendute in 8/20 Septembrie a. c. sub adres'a: „Societatea academica „Romani'a-Juna“ Vien'a, I. Sonnenfelsgasse Nr. 1.“ avendu de-a asterne o dare de séma comissiei revedietóre.

Profitamu de-acést'a ocaziune a adresa tururoru acelora, cari au luat asupra-le sarcin'a vendiarii noteloru deplin'a nóstra multiamita.

Vien'a 4 Septembrie n. 1880.

Pentru comitetu:

Sterio Ciurcu, Emilianu Popovici,
presiedinte. secretariu.

N. B. La susnumit'a societate se mai afla de vendiare: „Fleurs Roumains“ polca franç. de Ed. Strauss; „Camelii“ polca maz. si „Din'a Dunarii“, valsu de C. G. Porumbescu.

Clusiu la 19 Augustu 1880. st. n.

(Fine.)

Pre list'a domnului Samuilu Popu din Bistritia: Samuilu Popu perc. reg. 2 fl. Kelemen Károly controlor 1 fl. Elias Cincea fostu jude cerc. 2 fl. Nagy János 50 cr. Süpe Rohrlisch 2 fl. Gottfried Csallner 1 fl. Ioanu Margineanu 2 fl. Brad Ferencz 50 cr. Iranu Pavelu 1 fl. Ioanu Schairich 50 cr. Nicolau Mateiu 50 cr. Atanasia Usieriu 2 fl. Nicolau Besianu 2 fl. Doroteiu a Ann'a Cimbulia 2 fl. 50 cr. Nicolau Popu Bota 1 fl. Stefanu Vararianu 2 fl. Andrias Sahling 1 fl. N. Frumosu capit. reg. 1 fl. Gavrilu Manu 1 fl. Iosefu Gross 1 fl. Simionu Dreganu 1 fl. Carl Baciu 2 fl. Russ Oberst 2. fl. Dr. Jacggle 1 fl. Alesandru Silasi 1 fl. Basil Gror'a 1 fl. Gavril Niamtiu 1 fl. Ioanu Witez 1 fl. Daniel Lica 2 fl. Vályá Elek 1 fl. Szeremley Lajos insp. scol. 1 fl. Lang Gustav procuror 50 cr. Ludovicu Graur 1 fl. Antonu Georgin 1 fl. Larionea N. 1 fl. Löbel Mendel 50 cr. Sebastian Schwörer 2 fl. Basiliu Ranta 2 fl. Gidofalvi Gergely 1 fl. Mozes Gewürz 1 fl. Markus Nussbacher 50 cr. Ioane Badescu 1 fl. Teodoru Creciunu 1 fl. Anton Hanganu 1 fl. Ioanu Dumbrav'a 1 fl. Elia Posmesianu 1 fl.

Inmediatu s'au tramisu: Ioanu Popu advoc. in Satumare 1 fl. Nicolau Popu protop. on. (adm.) 2 fl. Demetriu Cozm'a 1 fl. Petru Danu 1 fl. Georgiu Rusu propr. m. in Botosceni 1 galb. Sum'a 10G fl. 65 cr. si 1 galb. care a dauganduse catra a sum'a 161 fl. 50 cr. Venitulu curatu alu maialulu este 262 fl. 15 cr. si 1 galb.

Pentru liniscea maranimosiloru contribuenti se ne fia iertatu a-le face cunoscutu, ca din sum'a de bani mai susu amentita 100 — un'a suta — fl. v. a. — conformu decisiunei aduse de junimea dela

universitatea din locu, — se va oferi neconditionatu scólei confessionale din Gilau, érá restulu de 162 fl. 15 cr. v. a. si 1 galbin — dinpreuna cu ofertele, ce ocasionalmente aru mai incurge, — numai atunci se va predã comitetulu incrediutu cu administrarea fondulu cestionatu, decã acel'a de curendu se va rectifica in publicitate despre administrarea fondulu si activitatea s'a de pëna acumã, — ce speramu ca se va si intemplã; in casulu contrariu, — dorere! — inse sum'a amentita se vá oferi pentru altu scopu filantropicu — nationalu. —

Ce-i dreptu, ajutoriulu, care junimea'lu poté oferi pentru acestu scopu, — este micu, inse scopulu junimei a fostu mai multu reinprospetarea acestei idei salutarie, care cu dorere o spunemu, s'a datu utarei de unu tempu indelungatu.

Speramu inse cu tóta firmitatea, ca comitetulu respectivu, dela a carui energia depinde in mare mesura realizarea ideei de mare salute, — vá luã de cu ronu tóte mesurile conducatorie la scopu, si prin energia si buna intielegere vá recastiga pentru venitoriu totu aceea, ce prin nepasare si discordia s'a pierdutu in trecutu. Dè Ceriulu, ca asia se fla!

Primiti Sp. Domnule Redactore asigurarea celei mai deosebite stime si recunoscintie.

Pentru comitetu:

Dr. Aureliu Isacu. Teodoru Mihalyi
doctorandu in drepturi.

Insciintiare.

Immatricularea la scóele romane centrale greco-orientale din Brasiovu incepe in 29 Aug. si duréza pëna in 2 Septembrie an. cur. st. vechiu dela órele 9—12 a. m. Parintii si tutorii cari voiescu a immatriculã pe fiii séu copiii loru la aceste scóle se binevoiesca a se presentã la timpulú fixatu mai susu in cancelari'a Onoratei Eforii scolare avendu a aduce cu sine elevii immatriculandi de nou: testimoniu de botezu si de altoitu si testimoniu scolaristicu din anulu espiratu.

Taxele, care trebue a se solvi la inceputulu anulu scolaristicu sunt: a) pentru cei ce se immatriculeaza pentru prim'a óra la gimnasiu, scóla reala si comerciala 2 fl. taxa de primire. b) Didactrulu pentru romanii greco-orientali si greco-catolici in gimnasiu si scóla reala 4 fl. 30 cr.; in gimnasiu superioru si scól'a comerciala 8 fl. cr. — Pentru ceilalti scolari didactrulu este impatritu.

Esamenele de primire si de repetitiune se voru téné in cancelari'a directiunii in 29 Aug. 1 si 2 Sept. dela 3—6 óre p. m.

In 3 Sept. se incepu prelegerile. Dela 3 Sept. inainte se voru primi scolarii numai decã voru documentã lipsirea prin testimoniu medicalu séu prin altu atestatu, ca au fost impededati de a se presentã pëna in 10 Sept.

Dela 10—15 Sept. voru avé cei intardiati a cere immatricularea prin suplica si documente insinuate directiunii si corpulu profesoralu, in cari suplicantii voru documentã imposibilitatea fisica séu morala, de a se fi potutu presenta la timpulú fixatu.

Brasiovu 27 Aug. 1880.

Directiunea scóeloru centr. rom. gr. or.

St. Iosifu m. p.
Dir.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 7 Septembrie st. n. 1880.

Rent'a de auru un-gara	110.35	Imprumutulu cu pre-miu ung.	111.75
Imprumutulu caloru ferate ungare	125.25	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin. 109.80	
Amortisarea datoriei caloru ferate de ostu ung. (1-a emisiune) 83.25		Rent'a de harthia aust. 72.85	
dto. (II-a emisiune) 100.—		„ de argintu „ . . . 73.85	
dto. (III-a emisiune) 86.75		„ de auru „ . . . 88.75	
Bonuri rurale ungare 95.—		Losurile din 1860 . . . 131.75	
dto. cu cl. de sortare 94.25		Actiunile bancei austr.-ungare 828.—	
Bonuri rurale Banat-Timis. 94.25		„ bancei de creditu ungare 263.—	
dto. cu cl. de sortare 93.60		„ bancei de creditu austriace 292.—	
Bonuri rurale transil-vane 94.50		Argentulu in marfuri —	
„ croato-slav. 94.50		Galbini imperatesci . . . 5.60	
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. 94.—		Napoleon'd'ori 9.38	
		Marci 100 imp. germ. . . 57.95	
		Londr'a 118.—	

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gótt si fiu Henriou.